

॥ शौनक उवाच ॥ कोऽपराधो महेन्द्रस्य कः प्रमादश्च सूतज । तपसा वालिखिल्यानां संभूतो गरुडः कथं ।
 कश्यपस्य द्विजातेषु कथं वै पक्षिराट् सुतः । अष्टयः सर्वभूतानामवध्यश्चाभवत्कथं ।
 कथञ्च कामचारी स कामवीर्यश्च खेचरः । एतदिकाम्यहं श्रोतुं पुराणं यदिपद्यते ।
 ॥ सौतिरुवाच ॥ विषयोऽयं पुराणस्य यन्मां त्वं परिपृच्छसि । शृणु मे वदतः सर्वमेतत्संक्षेपतो द्विज ।
 यजतः पुत्रकामस्य कश्यपस्य प्रजापतेः । साहाय्यमृषयो देवा गन्धर्वाश्च ददुः किल । १४४०
 तत्रेभ्यानयने शक्रो नियुक्तः कश्यपेन ह । मुनयो वालिखिल्याश्च ये चान्ये देवतागणाः ।
 शक्रस्तु वीर्यसदृशमिधुभारं गिरिप्रभं । समुद्यम्यानयामास नातिष्ठच्छादिव प्रभुः ।
 अथापश्यदृषीन् ह्रस्वानङ्गुष्ठोदरवर्ष्मणः । पलाशवृत्तिका मेकां वहतः संहतान् पथि ।
 प्रलीनान्स्त्रेखिवाङ्गेषु निराहारांस्तपोधनान् । किश्यमानान्मन्दबलान् गोष्पदे संसृतोदके ।
 तान्सर्वान् विस्मयाविष्टोः वीर्योन्मत्तः पुरन्दरः । अवहस्याभ्यगाच्छीघ्रं लङ्घयित्वाऽवमन्य च । १४४१
 तेऽथ रोषसमाविष्टा सुमृशं जातमन्यवः । आरेभिरे महत्कर्म तदा शक्रभयङ्करं ।
 जुहुवुस्ते सुतपसो विधिवज्जातवेदसं । मन्त्रैरुच्चावचैर्विप्रा येन कामेन तद्गुण ।
 कामवीर्यः कामगमो देवराजभयप्रदः । इन्द्रोऽन्यः सर्वदेवानां भवेदिति यतव्रताः ।
 इन्द्राकृतगुणः शौर्यं वीर्यं चैव मनोजवः । तपसां नः फलेनाद्य दारुणः सम्भवत्विति ।
 तदुद्धा भृशसन्तप्तो देवराजः शतक्रतुः । जगाम शरणं तत्र कश्यपं संशितव्रतं । १४४२
 तद्गुत्वा देवराजस्य कश्यपोऽथ प्रजापतिः । वालिखिल्यानुपागम्य कर्मसिद्धिमपृकृत ।
 एवमस्त्विति तच्चापि प्रत्यूचुः सत्यवादिनः । तान् कश्यप उवाचेदं सान्त्वपूर्वं प्रजापतिः ।
 अयमिन्द्रस्त्रिभुवने नियोगाद्रुद्धाणः कृतः । इन्द्रार्थं च भवन्तोऽपि यत्नवन्तस्तपोधनाः ।
 न मिथ्याब्रह्मणो वाक्यं कर्तुमर्हय सत्तमाः । भवतां हि न मिथ्याऽयं सङ्कल्पो वै चिकीर्षितः ।
 भक्त्वेष पतन्त्रीणामिन्द्रोऽतिबलसत्त्ववान् । प्रसादः क्रियतामस्य देवराजस्य याचतः । १४४३
 एवमुक्ताः कश्यपेन वालिखिल्यास्तपोधनाः । प्रत्यूचुरभिसम्बुज्य मुनिश्रेष्ठं प्रजापतिं ।
 वालिखिल्या ऊचुः । इन्द्रार्थोऽयं समारम्भः सर्वेषां नः प्रजापते । अपत्यार्थं समारम्भो भक्तश्चायमीप्सितः ।
 तदिदं सफलं कर्म त्वयैव प्रतिगृह्यतां । तथाचैवं विधत्स्वात्रयथाश्रेयोऽनुपश्यसि ॥ सौतिरुवाच ॥
 एतस्मिन्नेव काले तु देवी दाक्षायणी शुभा । विनता नाम कल्याणीपुत्रकामा यशस्विनी ।
 तपस्तप्ता व्रतपरा स्नाता पुसंवने शुचिः । उपचक्राम भर्तारं तामुवाचाथ कश्यपः । १४४४
 आरम्भः सफलो देवि भविता यस्त्वयेप्सितः । जनयिष्यसि पुत्रौ द्वौ वीरौ त्रिभुवनेश्वरौ ।
 तपसा वालिखिल्यानां मम सङ्कल्पजौ तथा । भविष्यतौ महाभागौपुत्रौ त्रैलोक्यपूजितौ ।
 उवाच चैनां भगवान् कश्यपः पुनरेव ह । धार्यतामप्रमादेन गर्भोऽयं सुमहोदयः ।
 एतौ सर्वपतन्त्रीणामिन्द्रत्वं कारयिष्यतः । लोकसम्भाविता वीरौ कामरूपौ विहङ्गमौ ।
 शतक्रतुमयोवाच प्रीयमाणः प्रजापतिः । त्वत्सहायौ महावीर्यौ भ्रातरौ ते भविष्यतः । १४४५